

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๒/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๓
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำร้องของผู้ร้อง (นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ หรือ ส.ศิวรักษ์) เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดกาญจนบุรี (ทองผาภูมิ) เป็นโจทก์
ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรี (ทองผาภูมิ) ในคดีดำที่ ๕๕๓๓/๒๕๒๑ คดีแดงที่
๗๓๑๘/๒๕๕๓ ข้อหาร่วมกันขัดขวางการกระทำของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยหรือพนักงาน
หรือผู้ปฏิบัติร่วมกับพนักงานในการสร้างระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ เนื่องจากผู้ร้องกับพวก
(ที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้อง) ได้บังอาจเข้าไปในบริเวณเขตก่อสร้างการวางระบบขนส่งปิโตรเลียมทางท่อส่ง
ก๊าซธรรมชาติที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการก่อสร้างวางท่อโครงการส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา
(สหภาพพม่า) และการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้กำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ
ขึ้นจากชายแดนบ้านอีต่อง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไปยังโรงไฟฟ้าความร้อนรวมที่จังหวัด
ราชบุรี อีกทั้งได้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแล้ว โดยผู้ร้องกับพวกได้ร่วมกันยื่นเป็นแถวหน้ากระดาน
และนั่งรวมกันเป็นกลุ่มขวางแนวการทำงานของเครื่องจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นความผิดตามพระราช
บัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๐ จึงขอให้ศาลจังหวัดกาญจนบุรี
(ทองผาภูมิ) พิพากษาลงโทษผู้ร้องตามมาตรา ๕๓

ผู้ร้องยื่นคำให้การว่ามีได้กระทำผิดตามฟ้อง และขอให้ศาลอาญา (ซึ่งได้รับโอนคดีมาจากศาล
จังหวัดกาญจนบุรี (ทองผาภูมิ)) ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๐ ที่ให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
(ปตท.) มีอำนาจกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามความจำเป็น โดยได้รับความเห็นชอบ
จากรัฐมนตรี รวมทั้งวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามที่ดินของบุคคลใด

และสามารถรื้อถอนอาคาร โรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างและทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟันต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลในเขตระบบการขนส่งปีโตรเลียมทางท่อได้ กับมาตรา ๕๓ ที่กำหนด ว่าผู้ใดขัดขวางการกระทำของ ปตท. หรือพนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานซึ่งกระทำการ ตามมาตรา .. มาตรา ๓๐ .. ต้องระวางโทษ ฯลฯ นั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ ที่บัญญัติให้ ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในเคหสถาน และมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธ และมาตรา ๔๖ ที่บัญญัติให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีสิทธิในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวหรือไม่

พิเคราะห์แล้ว คดีนี้พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยในข้อหากระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๐ และขอให้ลงโทษ ตามมาตรา ๕๓ ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องว่ามีได้กระทำตามฟ้อง และยื่นคำร้องขอให้ศาลอาญา ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่าพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่ง ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่

ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาขึ้น ๒ ฉบับ คือ

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีเหตุผลในการตราว่า เนื่องจากตามที่ได้จัดตั้งบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยเปลี่ยนทุนของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเป็นหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจและโอน กิจการของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยไปให้แก่บริษัทดังกล่าวทั้งหมด แล้วนั้น เมื่อได้พิจารณา ถึงความเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจ การควบคุมให้การใช้อำนาจตามกฎหมายเป็นไปโดยถูกต้อง และการรักษาประโยชน์ของรัฐประกอบด้วยแล้วในการดำเนินงานของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ระยะแรก บริษัทยังมีความจำเป็นที่ต้องได้รับอำนาจ สิทธิ และประโยชน์บางกรณีเช่นเดียวกับการปิโตรเลียม แห่งประเทศไทยได้รับ ตามกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และตามกฎหมายอื่น และจำกัด ในบางกรณี เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติว่า อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นดังกล่าวอาจจำกัดหรืองดได้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

(๒) พระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีเหตุผลในการตราว่า เนื่องจากได้มีการจัดตั้งบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

โดยเปลี่ยนทุนของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเป็นหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจ และให้โอนกิจการของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยไปให้แก่บริษัทดังกล่าวทั้งหมด ซึ่งกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดว่า ในกรณีดังกล่าวให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลาขุบเลิกรัฐวิสาหกิจ และเมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีขุบเลิกรัฐวิสาหกิจใดแล้ว ให้ถือว่ากฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจดังกล่าวเป็นอันยกเลิกตามเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นเพื่อการนั้น ดังนั้น จึงสมควรกำหนดเงื่อนไขเวลาไว้เพื่อให้ทราบว่า กฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเป็นอันยกเลิกเมื่อใด จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ และตามมาตรา ๒ ของพระราชกฤษฎีกานี้ บัญญัติว่า “พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป” และมาตรา ๓ บัญญัติว่า “ให้พระราชบัญญัติและพระราชกำหนด ดังต่อไปนี้ เป็นอันยกเลิกตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

(๑) พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒) พระราชกำหนดการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๓

(๓) พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗”

การประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมาย ฯ เป็นเหตุให้พระราชบัญญัติและพระราชกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย รวม ๓ ฉบับ ซึ่งมีพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ รวมอยู่ด้วย เป็นอันยกเลิกนับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า เมื่อพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ถูกยกเลิกตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลา ฯ ดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ เช่นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังจะต้องวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องอีกหรือไม่

เมื่อพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ ซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องผู้ร้องว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๓๐ และขอให้ลงโทษตามมาตรา ๕๓ ซึ่งผู้ร้องอ้างว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นั้น ถูกยกเลิกไปแล้ว จึงไม่มีพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ ให้วินิจฉัยอีก ผลการยกเลิกดังกล่าวทำให้การฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ไม่เป็นความผิดอีกต่อไปและไม่มีความผิดมาตรา ๕๓ ที่จะลงโทษได้ เพราะประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง”

จึงไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถอ้างมาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๓ ของพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ๔ ให้เป็นโทษแก่ผู้ใดได้อีก และผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ๔ มาตรา ๓๐ ซึ่งจะต้องรับโทษตามมาตรา ๕๓ นั้น หากศาลยังมีได้พิพากษาหรือคดียังไม่ถึงที่สุด ศาลจะต้องยกฟ้องเพราะไม่มีมาตรา ๕๓ ที่จะลงโทษได้แล้ว ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ๔ ถูกยกเลิกเช่นนี้จึงไม่มีมาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๓ ที่จะต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่อีก หากจะวินิจฉัยต่อไปก็เท่ากับว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยว่า กฎหมายที่ไม่มีผลใช้บังคับอยู่เพราะมีการยกเลิกกฎหมายนั้นไปแล้วว่าจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

นอกจากนั้นผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งมาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทุกคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว” ซึ่งหมายความว่า ถ้าคู่ความหรือศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ก็ให้คู่ความหรือศาลส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคดีนี้ ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยของศาลอาญา ขอให้ศาลอาญาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย โดยอ้างว่าพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๓ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีที่ผู้ร้องถูกพนักงานอัยการฟ้องเป็นคดีนี้ และบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ๔ ถูกยกเลิกแล้ว เช่นนี้ ศาลอาญาจึงไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้ คือ ศาลอาญาไม่สามารถใช้พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ๔ บังคับกับคดีนี้ได้ อีก คำร้องของผู้ร้องจึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจวินิจฉัยคำร้องของผู้ร้องต่อไปได้ ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นว่าจะต้องยกคำร้องของผู้ร้อง

แต่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติโดยเสียงข้างมาก ๑๑ ต่อ ๒ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยตามคำร้องของผู้ร้องต่อไปว่า พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่ ข้าพเจ้าซึ่งเป็น ๑ ใน ๒ เสียงที่เป็นฝ่ายเสียงข้างน้อยจึงขอทำคำวินิจฉัยตามประเด็นที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยดังนี้

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๓๐ ในการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ให้ ปตท. มีอำนาจ

(๑) กำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามความจำเป็นโดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

(๒) วางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามที่ดินของบุคคลใด ๆ

(๓) รื้อถอนอาคาร โรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างหรือทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟันต้นไม้ หรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลในเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้รัฐมนตรีประกาศเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อและเครื่องหมายแสดงเขตในราชกิจจานุเบกษา และให้ ปตท. ปิดประกาศเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไว้ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอแห่งท้องที่นั้น กับให้จัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในบริเวณดังกล่าว ตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนที่จะดำเนินการตาม (๒) หรือ (๓) ให้ ปตท. แจกเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบ และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้นไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๓ ผู้ใดขัดขวางการกระทำของ ปตท. หรือพนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานซึ่งกระทำการตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในเคหสถานของบุคคลในการที่จะได้รับความคุ้มครองเพื่อการอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข โดยบัญญัติห้ามไว้ว่าการเข้าไปในเคหสถานของบุคคลใดโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองจะกระทำไม่ได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นในกรณีที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ ซึ่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ ปตท. เกี่ยวกับการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อโดยสามารถกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามที่ดินของบุคคลใดๆ รวมทั้งการรื้อถอนอาคาร โรงเรือน หรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างหรือทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟันต้นไม้ หรือพืชผลในเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม” ดังนั้น รัฐจึงสามารถออกกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการแทรกแซงสิทธิ เสรีภาพของบุคคลได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น ดังนั้น พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ ได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธว่าการชุมนุมในที่สาธารณะโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้น จะออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพนี้ไม่ได้เว้นแต่กรณีเพื่อ

๑. คุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือ
๒. รักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

ส่วนพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ บัญญัติเรื่องอำนาจของ ปตท. ในการดำเนินการเกี่ยวกับการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ซึ่งไม่เกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะโดยสงบและปราศจากอาวุธแต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔

และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ บัญญัติเรื่องสิทธิชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในการที่จะอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ จึงไม่เกี่ยวกับอำนาจของ ปตท. ในการดำเนินการเกี่ยวกับการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๓๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ หรือไม่

พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ บัญญัติอยู่ในหมวด ๗ การกำหนดโทษเป็นเรื่องของการกำหนดโทษผู้ขัดขวางการกระทำของ ปตท. หรือพนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานร่วมกับพนักงาน ซึ่งกระทำการตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ บัญญัติเรื่องเสรีภาพในเคหสถานของบุคคล โดยมีหลักการว่า รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองบุคคลในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข ดังนั้น พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธไว้ และพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ เป็นบทลงโทษผู้ที่ขัดขวางการกระทำของ ปตท. หรือพนักงานที่ปฏิบัติงาน คือลงโทษผู้ที่ใช้กำลังหรือใช้อาวุธขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของ ปตท. ซึ่งมีใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ กล่าวคือ ถ้าเป็นการชุมนุมโดยไม่สงบหรือชุมนุมโดยสงบแต่มีอาวุธก็ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ ดังนั้น พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ เป็นการบัญญัติรับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในการที่จะอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของชุมชน ส่วนพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มาตรา ๕๓ เป็นบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงไม่เกี่ยวกับสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในอันที่จะอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีแต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ